

Keynote Listener

*Liisa Tyrväinen, tutkimusprofessori,
Luonnonvarakeskus*

Luontoympäristöjen merkitys kaupunkilaisten hyvinvointiin

Liisa Tyrväinen, tutkimusprofessori,
Luonnonvarakeskus

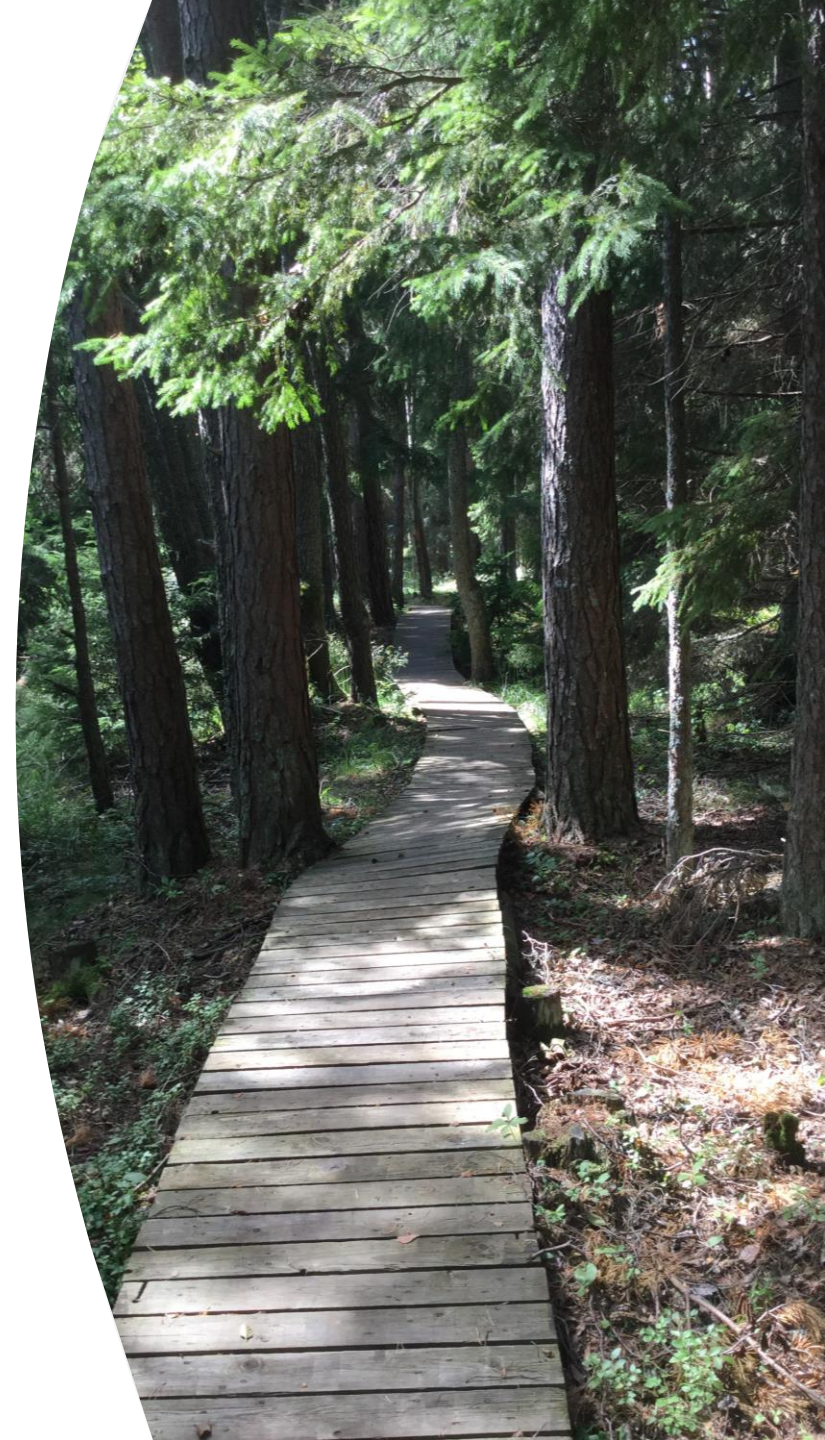

Luontoympäristön terveysvaikutukset ja niiden taloudellinen merkitys -hanke 1/2

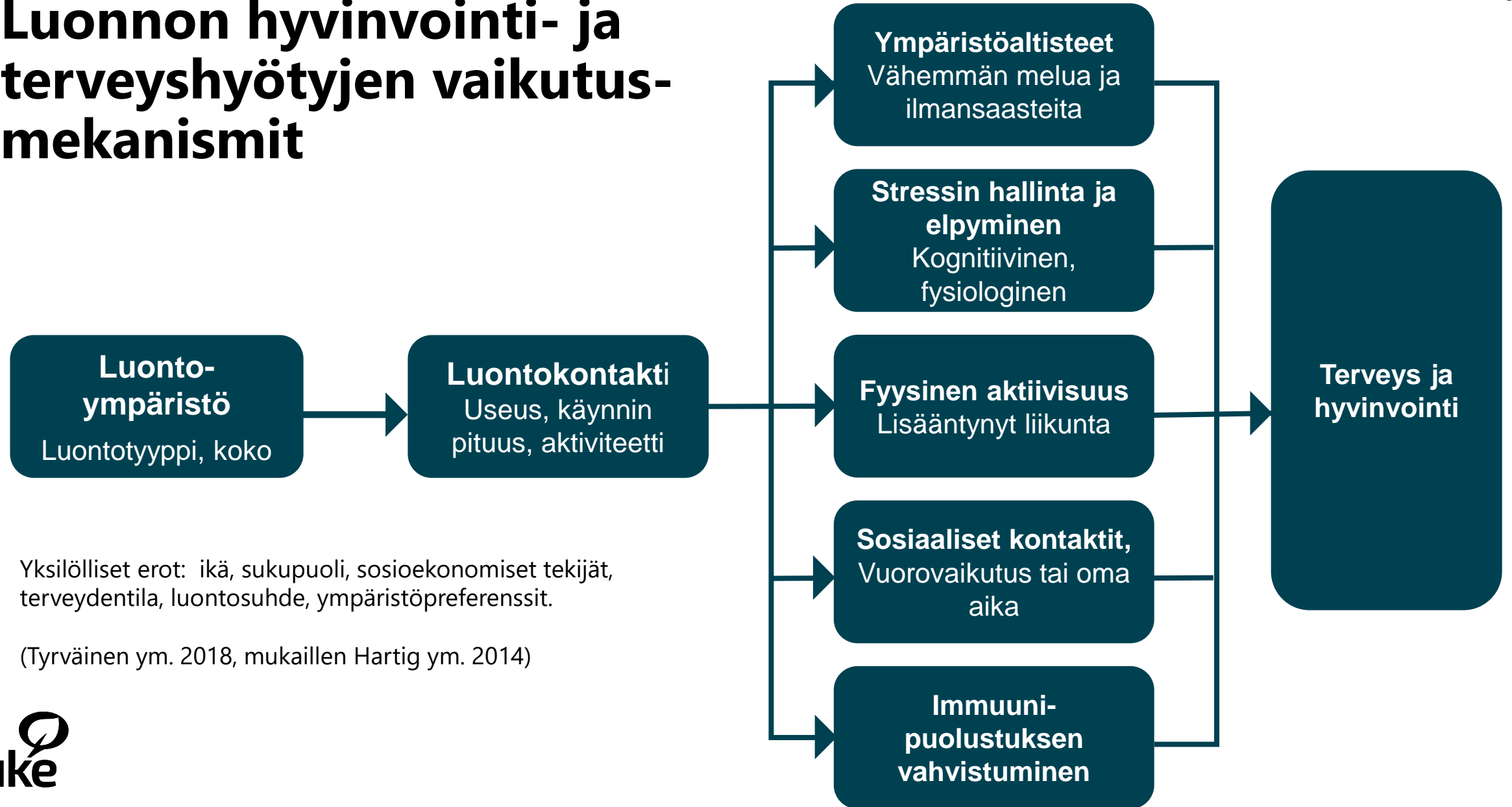
Tieteellistä synteesitietoa luontoympäristön vaikutuksista ihmisen terveyteen sote-palvelujen ja kaupunkisuunnittelun kehittämistä varten.

1. Pohjoismaisen tutkimustiedon yhteenveto kolmesta teemasta: mielenterveys, sydän- ja verisuoniterveys sekä hengityselinsairaudet ja allergiat.
2. Terveysvaikutusten taloudellinen arviointi esimerkkilaskelmina.

Hankkeen toteuttajina Luke ja THL. Esimerkkilaskelmat NHG
Rahoittaja Sitra.

Luonnon hyvinvointi- ja terveyshyötyjen vaikutusmekanismit

Yksilölliset erot: ikä, sukupuoli, sosioekonomiset tekijät, terveydentila, luontosuhde, ympäristöpreferenssit.

(Tyrväinen ym. 2018, mukailen Hartig ym. 2014)

Tulokset

Helppo pääsy lähiluontoon voi suojata masennukselta

- Viheralueiden suurempi määrä asuinympäristössä vähensi riskiä sairastua masennukseen. (Gonzales-Inca 2023, Klein et al. 2022)
- Pääkaupunkiseudulla säännölliset luontokäynnit vähensivät todennäköisyyttä käyttää mielialalääkkeitä (Turunen ym. 2023)
- Muutto alueelle, jossa enemmän lähiluontoa pienensi riskiä sairastua masennukseen (Kivimäki ym. 2021).

Lähiluonto tukee lasten mielenterveyttä

- Tanskalaisia väestötason tutkimuksia lapsuuden luontoaltistuksen vaikutuksista lasten mielenterveyteen.
- Runsas viheralueiden tarjonta vähensi sairastumisen riskiä 12:ssa 18:sta mitatusta psykiatrisesta sairaudesta/häiriöstä (Engeman ym. 2020).
- Vastaavia tuloksia skitsofrenian ja ADHD:n osalta.
- Lähiluonto korostuu hyötyjen saamisessa (sairastumisriskin vähenemisessä) Engeman ym. 2018, Thygesen ym. 2020).

Luontoympäristön yhteys sydän- ja verisuonitauteihin ja tyypin 2 diabetekseen

- Tutkimuksia luontoympäristön yhteydestä sydän- ja verisuonitauteihin ja tyypin 2 diabetekseen on Pohjoismaissa vielä vähän.
- Aikuisilla helppo pääsy viheralueille näyttää suojaavan lihavuudelta tai ylipainolta (Toftager ym. 2011, Halonen ym. 2014).
- Kohtalaista näyttöä siitä, että asuinalueen runsaampi lähiluonto suojaa tyypin 2 diabetekselta (Kivimäki ym. 2021, Sorensen ym. 2022).

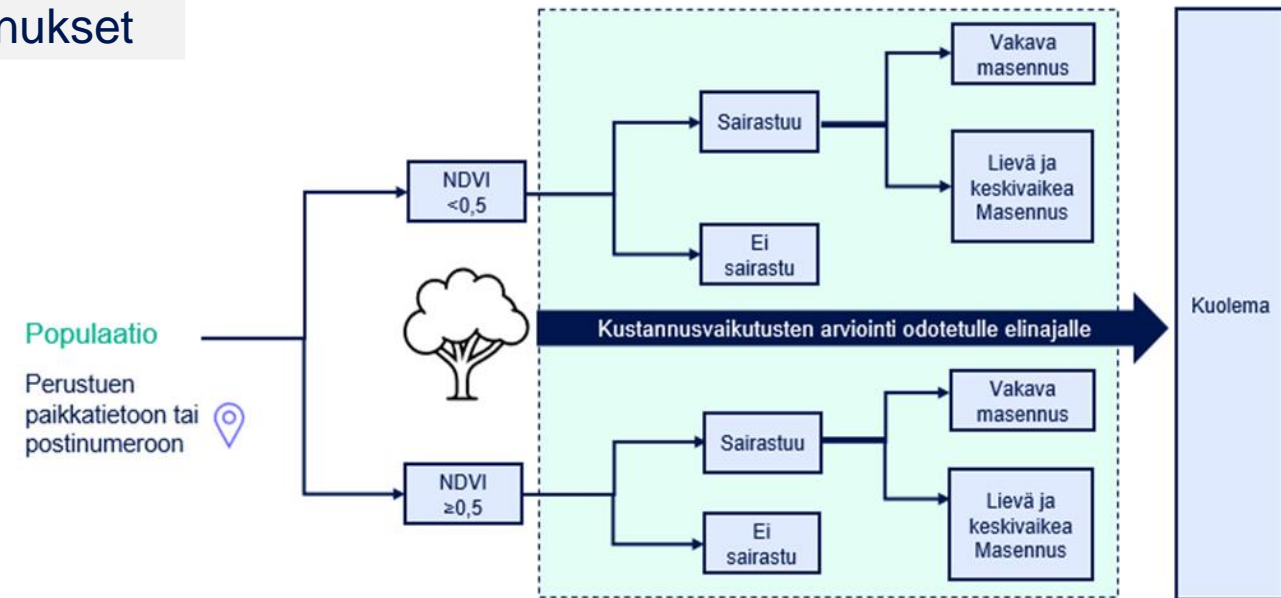
Taloudellinen mallinnus luonnon terveystaikutuksista tehtiin masennuksesta, tyypin 2 diabeteksestä ja astmasta

Sairaus	Luontoaltistus	Vaikutus
Masennus	Lähiluonnon määrä	Masennuksen ilmaantuvuus
Diabetes II	Lähiluonnon määrä	Diabeteksen ilmaantuvuus
Astma	Luontokäyntien määrä	Astman lääkekustannukset

Mallinnus tehtiin Markov-malleilla, jossa seurattiin koko Suomen väestöä vuoden sykleillä

Kustannuksissa mukana

- *suorat* (terveydenhuollon menot) ja *epäsuorat* (sairauspoissaolot ja työkyvyttömyys) kustannukset
- Menetettyjen elinvuosien tai elämänlaadun rahallinen arvo (yhteiskunnan tai yksilön maksuhalukkuuden kautta arvioituna)

Lähiluonnon väheneminen lisääisi kustannuksia ja heikentäisi elämänlaatua lisäämällä masennuksen esiintyvyyttä

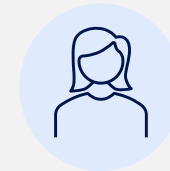
Taloudellinen arvo

- 45 M€ suorat ja epäsuorat kustannukset (6% masennuksen kustannuksista)
- 26–79 M€:n arvoinen hyvinvointimenetys laatupainotettujen elinvuosien kautta (yhteiskunnallinen - yksilön maksuhalukkuus)

Yhteensä 71–150 M€ vuodessa

Elinvuodet ja elämänlaatu

515 laatupainotettua elinvuotta joka vuosi

Luvut kuvaavat vuotuista vaikutusta, joka aikaansaadaan 10 %:n muutoksella luontoaltistuksessa

Pelkästään nämä kolme esimerkkiä osoittavat merkittäviä taloudellisia vaikutuksia

Taloudellinen arvo

- 81 M€ suorat ja epäsuorat kustannukset
- 59–152 M€:n arvoinen hyvinvointimenetys laatu-painotettujen elinvuosien kautta (yhteiskunnallinen - yksilön maksuhalukkuus)

Yhteensä 140–233 M€ vuodessa

Elinvuodet ja elämänlaatu

1175 laatu-painotettua elinvuotta joka vuosi

Luvut kuvaavat vuotuista vaikutusta, joka aikaansaadaan 10 %:n muutoksella luontoaltistuksessa. Luontotarjonnan väheneminen aiheuttaa merkittäviä kustannuksia; vastaavasti lisäämällä tarjontaa saavutettaisiin säästöjä.

Suosituksset – luonto osaksi ihmisten arkea

- **Kaavoitusta ja rakentamista** varten tarvitaan yksityiskohtaisempia luontoalueiden laadun ja koon huomioon ottavia **mitoitustavoitteita ja työkaluja**, jotka kytkevät paremmin mukaan luontoympäristöjen **terveys- ja ilmastohyödyt**.
- Tarvitaan luontoympäristöä paremmin **säästävää rakentamista ja olemassa olevien luontokohteiden laadun parantamista ja ylläpitoa**.
  - Alueiden suunnittelussa on tärkeää huomioida erilaisten asukasryhmien näkökulmia ja yhteishyötyjä.
- Suomi Liikkeelle -ohjelman toimenpiteeseen **päiväkotien ja koulujen pihojen** kehittämisestä monipuolisiksi lähiliikuntapaikoiksi tulisi sisällyttää **luontoympäristön säilyttäminen tai ympäristön viherryttäminen**.

Havainnot seminaarista: viherrakenteen suunnittelun nykytilakatsaus

- Viherrakenne yhtä tärkeäksi kuin muut suunnittelun osa-alueet (liikaa liikennettä ja kunnallistekniikkaa)
- Viherrakenteen monihyötyisyys tärkeä tavoite ja osaksi suunnitteluprosessia
->Terveys & Ilmasto & monimuotoisuus?
- Vuoropuhelua halutaan lisää johto & suunnittelijat.
->Asukkaiden/asukastiedon parempi kytkeminen mukaan?
- Seudullisen yhteistyön parantaminen tärkeää. Yksittäisiä alueita suunnitellaan erikseen, kokonaisuuden riittävä hallinta?

Havainnot seminaarista: viherrakenteen suunnittelun nykytilakatsaus

- Kokonaisvaltainen ekosysteemipalveluiden näkökulma hyvä!
- Pyrkimys monitavoitteisuuteen tärkeää
- Ylätason strategioissa hyviä tavoitteita, tehokas vieminen läpi suunnittelussa ja toteutuksessa?
  - > Johtamisen asia, poikkisektoraalista yhteistyötä hyvää

Olemmassa oleva tutkimustieto tehokkaampi hyödyntäminen

Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 76/2024

Luontoympäristön terveysvaikutukset ja niiden taloudellinen merkitys

Liisa Tyrväinen, Jaana I. Halonen, Tytti Pasanen, Ann Ojala, Martin Täubel,
Santtu Kivelä, Riikka-Leena Leskelä, Paula Pennanen, Juulia Manninen,
Aki Sinkkonen, Tari Haahtela, Hanna Haveri, Mikaela Grotenfelt-Engren,
Tuija Lankia ja Marjo Neuvonen

Linkki selvitykseen

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-963-5>

SITRA

TYÖPAPERI

29.10.2024

TERVEYTTÄ, HYVINVOINTIA JA KUSTANNUSSÄÄSTÖJÄ LUONNOSTA

Tiivistelmä selvityksestä "Luontoympäristön
terveysvaikutukset ja niiden taloudellinen merkitys"

Elina Drakvik
Johtava asiantuntija, Sitra

Liisa Tyrväinen
Tutkimusprofessori,
Luonnonvarakeskus

Jaana Halonen
Johtava tutkija, Terveiden ja
hyvinvoinnin laitos

Tari Haahtela
Keuhkosairauksien ja
allergologian erikoislääkäri,
emeritusprofessori, Helsingin
yliopisto

Hanna Haveri
Neurologian erikoislääkäri,
Päijät-Hämeen hyvinvointi-
alue

Lasse Miettinen
Ohjelmatoiminnon johtaja,
Sitra

Luontoympäristöjen, kuten kaupunkien lähiluonnon, terveysvaikutuksia koskeva tutkimustieto on vahvistunut viime vuosina. Tämä työpaperi tiivistää pohjoismaiseen tutkimukseen pohjautuvan näytön luontoympäristöjen vaikutuksista kansanterveyden keskeisiin tekijöihin: mielenterveyteen, sydän- ja verisuoniterveyteen sekä astmaan ja allergiaan. Lisäksi työpaperissa tuodaan esille luontoympäristöjen terveysvaikutusten taloudellista merkitystä. Jos luonnon terveyshyödyt otettaisiin laajasti käyttöön ihmisten arjessa ja osana sosiaali- ja terveyssektoria, Suomi voisi hillitä myös kansantaudeista yhteiskunnalle koituvia kuluja.